

Додаток № 1 до Положення про
критерії, правила і процедури
оцінювання результатів навчання учнів
Бериславського ліцею №3
Бериславської міської ради

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ директора

Бериславського ліцею №3

01.09.2026 р. № 186 - о

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

навчального предмета «Підприємництво і фінансова грамотність»

8–9 класи закладів загальної середньої освіти

РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Ці Критерії визначають підходи до оцінювання результатів навчання учнів 8–9 класів з навчального предмета «Підприємництво і фінансова грамотність» (обов'язковий освітній компонент соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі) і є додатком до Положення про критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчання учнів Бериславського ліцею №3.

1.2. Критерії розроблено на основі: Загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів (додаток до наказу МОН України від 04.05.2026 № 722, пункт 7 розділу VI); Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів (наказ МОН України від 14.08.2026 № 1427); Державного стандарту базової середньої освіти (постанова КМУ від 30.09.2020 № 898, зі змінами, внесеними постановою КМУ від 06.08.2026 № 1000), зокрема додатка 16 «Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів у соціальній і здоров'язбережувальній освітній галузі», групи результатів 4 (результати з кодом «СЗО»); навчальної програми предмета, обраної закладом освіти.

1.3. Об'єктом оцінювання є результати навчання, визначені в межах групи 4 Додатка 16 до Державного стандарту, конкретизовані модельною навчальною програмою, обраною закладом освіти.

1.4. Оцінювання здійснюється за 12-бальною шкалою відповідно до чотирьох рівнів навчальних досягнень (початковий 1–3, середній 4–6, достатній 7–9, високий 10–12) з урахуванням п'яти показників навчальної та пізнавальної діяльності, визначених наказом № 722.

1.5. Навчальний предмет «Підприємництво і фінансова грамотність» є обов'язковим освітнім компонентом і вивчається у 8–9 класах відповідно до навчального плану закладу освіти (додаток 23 до Державного стандарту). Критерії подано для 8–9 класів (розділ IV).

РОЗДІЛ II. ГРУПИ РЕЗУЛЬТАТІВ

2.1. Оцінювання здійснюється за такими тематичними групами результатів (сформованими на основі групи 4 додатка 16 до Державного стандарту):

Група	Зміст групи результатів (за додатком 16 (група 4))
1. Фінансова грамотність	Пояснює потенціал фінансових ресурсів, оперує економічними поняттями; аналізує й застосовує економічні концепції (гроші,

Група	Зміст групи результатів (за додатком 16 (група 4))
	попит і пропозиція, підприємництво, страхування тощо); планує, запроваджує і оцінює фінансові рішення (СЗО 4.9)
2. Підприємливість та ініціативність	Визначає власні потреби, бажання, цілі; діє ефективно й самостійно для їх реалізації, виявляючи наполегливість; усвідомлює обмеженість ресурсів, ощадно їх використовує; критично оцінює власні вміння й компетентності, планує майбутнє (СЗО 4.3, 4.5, 4.6)
3. Соціальна відповідальність і доброчинність	Співпрацює з іншими для досягнення результату діяльності; дотримується етичних норм у прийнятті рішень; розпізнає доброчинну діяльність, обґрунтовує сутність волонтерства, підтримує доброчинність (СЗО 4.7, 4.8, 4.10)

РОЗДІЛ III. ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ЗА РІВНЯМИ

3.1. Загальні критерії застосовуються до всіх груп результатів і конкретизуються в розділі IV. Рівень навчальних досягнень визначається за сукупністю п'яти показників (додаток до наказу № 722, пункт 7 розділу VI):

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
Початковий	1	сприймає інформацію, отриману від особи, яка провадить педагогічну діяльність (далі – педагогічний працівник) (інших осіб), намагається відповідати на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись суттєвих змістових і логічних помилок	виконує частину навчальних дій / простих завдань за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі педагогічного працівника; потребує постійного зовнішнього контролю	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє вміння в окремих випадках
	2	розпізнає частину інформації, отриманої від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, намагається відповідати на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись змістових і логічних помилок	виконує навчальні дії / прості завдання за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі педагогічного працівника; потребує постійного зовнішнього контролю	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє вміння в окремих випадках
	3	відтворює за зразком частину інформації, отриманої від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, відповідає на прості	виконує навчальні дії / прості завдання за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі або з допомогою педагогічного працівника;	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не	виявляє вміння в окремих випадках

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
		запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись змістових і логічних помилок		потребує періодичного зовнішнього контролю	реагує на думки інших	
Середній	4	відтворює основну інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, знаходить в отриманій інформації відповіді на прості запитання	виконує типові репродуктивні завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з допомогою педагогічного працівника; виконує частину завдання під час роботи в групі з допомогою інших учасників групи	включається в комунікацію за ініціативою інших; реагує на звернення не завжди по суті; взаємодіє з групою формально	виявляє вміння епізодично
	5	застосовує інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, формулює за змістом отриманої інформації окремі запитання	виконує репродуктивні завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з допомогою або під керівництвом педагогічного працівника; виконує спільне завдання в групі з частковою допомогою інших учасників групи	підтримує діалог, ініціюваний іншими; взаємодіє з групою пасивно	виявляє вміння епізодично
	6	застосовує інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, формулює уточнювальні запитання за змістом отриманої інформації	виконує частково-пошукові завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності під керівництвом педагогічного працівника; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків, за потреби звертається по допомогу до інших учасників групи	підтримує діалог, ініціюваний іншими; виявляє готовність до взаємодії, проте не завжди діє активно	виявляє вміння епізодично
Достатній	7	знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію, перетворює один вид інформації в інший за зразком, формулює запитання за змістом отриманої інформації	виконує окремі дослідницькі завдання за узгодженим алгоритмом, розпізнає стандартні проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника, співпрацює під час роботи в групі	долучається до комунікації переважно з ініціативи інших; виявляє готовність до взаємодії, проте не завжди діє активно	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях
	8	зіставляє і порівнює за заданою ознакою інформацію, отриману з різних джерел,	виконує типові дослідницькі завдання, вирізняє проблемні ситуації з-поміж запропонованих,	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою	долучається до комунікації, за потреби ініціює комунікацію; порівнює позиції учасників	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
		перетворює один вид інформації в інший	розв'язує їх відомим способом	допомогою педагогічного працівника, активно співпрацює з іншими учасниками групи, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі	комунікації; бере участь у пошуку рішень	
	9	аналізує інформацію, отриману з різних джерел	виконує типові дослідницькі та окремі частково-пошукові завдання; вибирає з-поміж запропонованих можливі способи розв'язання проблемних ситуацій	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника; активно співпрацює з іншими, виконуючи типові й нетипові завдання	долучається до комунікації та може її ініціювати; аналізує позиції інших осіб, розвиває ідеї, запропоновані іншими; порівнює власні думки з думками інших, наводить аргументи	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях
Високий	10	узагальнює інформацію, отриману з різних джерел	виконує дослідницькі та окремі творчі завдання; вибирає із множини відомих доцільні способи розв'язання проблемних ситуацій, пропонує альтернативні способи розв'язання проблемних ситуацій	долучається до організації роботи групи / активно співпрацює в групі для досягнення навчальних цілей; аналізує власні навчальні дії та дії групи щодо досягнення навчальних цілей	ініціює комунікацію, конструктивно реагує на думки інших; пропонує ідеї, обстоює їх	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях
	11	оцінює інформацію, отриману з різних джерел за наданими критеріями	виконує дослідницькі та творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання проблемних ситуацій і розв'язує їх різними способами	планує та організовує співпрацю в групі для досягнення навчальних цілей; конструктивно взаємодіє у групі, аналізує та обґрунтовує власні навчальні дії, аналізує дії групи щодо досягнення навчальних цілей	активно ініціює та підтримує комунікацію; оцінює позиції інших та власну позицію в обговоренні, розвиває думки інших учасників комунікації	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях
	12	оцінює інформацію, отриману з різних джерел	виконує дослідницькі та творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання нестандартних проблемних ситуацій і розв'язує їх доцільними способами, аргументуючи свій вибір	усвідомлено діє в нестандартних ситуаціях самостійно / в парі / групі, оцінює ризики й прогнозує наслідки; обґрунтовує, аналізує та оцінює власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний	виступає посередником у комунікації; оцінює позиції інших та власну позицію в обговоренні, формує власну лінію обґрунтування; спрямовує взаємодію на досягнення	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
				поступ; ініціює / планує / організовує співпрацю в групі для досягнення навчальних цілей; оцінює власний внесок та діяльність групи для отримання очікуваного результату	спільної мети; надає конструктивний зворотний зв'язок	

РОЗДІЛ IV. КРИТЕРІЇ ЗА ГРУПАМИ РЕЗУЛЬТАТІВ

4.1. Критерії за тематичними групами результатів (обов'язкові результати з кодами «СЗО 4.3, 4.5–4.10» за Державним стандартом):

Група результатів	Початковий (1–3)	Середній (4–6)	Достатній (7–9)	Високий (10–12)
1. Фінансова грамотність	За постійної допомоги називає окремі економічні поняття (гроші, ціна); фінансових рішень не пояснює.	За зразком пояснює основні економічні поняття; з допомогою розрізняє прості фінансові рішення.	Самостійно оперує основними економічними поняттями; аналізує й застосовує прості економічні концепції; планує елементарні фінансові рішення (наприклад, кишенькові витрати).	Упевнено пояснює й застосовує економічні концепції (попит і пропозиція, підприємництво, страхування тощо); самостійно планує, запроваджує і оцінює власні фінансові рішення, аналізуючи їх наслідки.
2. Підприємливість та ініціативність	За постійної допомоги визначає окремі власні потреби чи бажання; наполегливості в досягненні цілей не виявляє; ресурси використовує безсистемно.	За зразком визначає власні потреби, бажання, цілі; з допомогою створює короткостроковий план дій; пояснює необхідність ощадного використання ресурсів.	Самостійно реалізує короткострокові плани для досягнення цілей, виявляючи наполегливість; ощадно використовує ресурси, зважаючи на можливість повторного використання; критично оцінює власні вміння.	Упевнено й наполегливо реалізує власні потреби та інтереси в законний спосіб, зважаючи на свої можливості; свідомо й ощадно розпоряджається ресурсами, плануючи їх повторне використання; обґрунтовано планує майбутнє, визначаючи мету і мотивацію діяльності.
3. Соціальна відповідальність і доброчинність	За постійної допомоги працює в групі за визначеною роллю; етичні норми й доброчинну діяльність не розпізнає.	За зразком бере участь у груповій роботі, враховуючи потреби інших; толерантно ставиться до відмінностей між людьми;	Самостійно співпрацює з іншими для досягнення результату діяльності; дотримується норм етики та моралі під час	Виявляє ініціативу й координує роботу групи для досягнення визначеного результату; свідомо застосовує етичні

Група результатів	Початковий (1–3)	Середній (4–6)	Достатній (7–9)	Високий (10–12)
		розпізнає ознаки доброчинності.	прийняття рішень; ідентифікує способи й можливості здійснення доброчинності.	норми, враховуючи цінності інших; обґрунтовує сутність волонтерської діяльності, самостійно визначає способи доброчинної діяльності.

РОЗДІЛ V. ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ

5.1. Оцінювання охоплює розв'язання практичних економічних і підприємницьких завдань (кейсів), розроблення й захист бізнес-планів/проектів, роботу в групі, аналіз фінансових рішень і ситуацій. Види робіт і їх періодичність визначає вчитель відповідно до модельної програми й календарно-тематичного планування (наказ № 1427, розділ II).

5.2. Поточні оцінки не виставляються за кожне завдання чи на кожному уроці (наказ № 1427, розділ IV). Тематичне оцінювання не є обов'язковим (наказ № 1427, розділ V).

Оцінювання за групами результатів здійснюється лише за рішенням закладу освіти : протокол педагогічної ради від **31.08.2026 р. № 4** .

5.3. Оцінювання учнів з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до розділу 1.7 Положення (за рівнем підтримки, з адаптацією/модифікацією згідно з ППР/ІНП).

РОЗДІЛ VI. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Ці Критерії є невід'ємною частиною Положення про критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчання учнів Бериславського ліцею №3 і оприлюднюються на офіційному вебсайті закладу освіти разом з Положенням.

6.2. Критерії переглядаються у разі внесення змін до Державного стандарту, наказів № 722, № 1427, зміни навчального плану закладу освіти щодо цього навчального предмета або за рішенням педагогічної ради.